ENTREVISTA A RUBÉN ZAMORA, LÍDER DE L'OPOSICIÓ A EL SALVADOR

«El govern d'El Salvador és un titella dels EUA»

Rubén Zamora, líder de l'oposició salvadorenca i secretari general del Movimiento Social Cristiano (MPSC), fou membre durant els anys 70 del Partit Demòcrata-Cristià, ara en el poder. Avui forma part del Frente Democrático Revolucionario (FDR) en aliança amb la guerrilla del FMLN.

Empar Marco (San Salvador)

Des de fa vuit anys El Salvador està immers en una guerra que té com a causa fonamental les desigualtats econòmiques i socials. Les eleccions presidencials del 84, després d'un seguit de colps d'estat i insurreccions populars, donaren el poder al Partit de la Democràcia Cristiana, de Duarte, apadrinat pel govern EUA, i és des d'aquest «espai democràtic» que s'ha incrementat la repressió i la falta de llibertats individuals i col·lectives. La lluita dels moviments populars salvadorencs és ja part essencial de la història d'aquest país.

D'aquesta lluita van nàixer les organitzacions més fortes avui: la guerrilla del FMLN i el Frente Democrático Revolucionario. El FMLN, amb l'accelerada ampliació de les zones sota el seu control, és avui l'eix principal i determinant de la lluita revolucionària. Els seus companys d'aliança, el FDR, lliuren la batalla política, des de la seua entrada al país a finals del 87, en el marc de l'«espai democràtic» que han configurat els intents de pau de Contadora i Esquipulas.

Pel març d'aquest any van realitzar-se eleccions municipals i legislatives. El fracàs del projecte EUA a Amèrica Central i el desgast del PDC va provocar-ne la pèrdua. L'equilibri de vots amb el partit de l'oligarquia salvadorenca, ARENA, ha creat un moment d'estancament que s'haurà de resoldre en els mesos vinents i amb les pròximes eleccions presidencials.

F. FERRANDO

Pancarta de la manifestació contra la política repressiva del govern. San Salvador, 25 de juliol-88.

—Amb vista a les eleccions presidencials del pròxim any, ¿quina valoració ens pot fer de la conjuntura actual?

—En primer lloc, hi ha la crisi del projecte contrainsurgent nord-americà que es tracta d'implantar en aquest país. A nivell econòmic, en la mesura que no hi ha una recuperació del país; a nivell social, en la mesura que la base social organitzada que va estructurar aquest projecte, especialment el 1984, s'ha atomitzat i fins i tot hi ha sectors que han esdevingut oposició al projecte; i també una crisi política en la mesura que el seu instrument polític principal, la Democràcia Cristiana, té dificultats; va perdre les eleccions i està patint un procés de divisió interna. El segon element de la crisi és que és percebuda com a tal per les principals forces. I el tercer element, al meu parer el més evident a partir de la conjuntura electoral de març, és que es busca definir la crisi, és a dir, resoldre la crisi.

Si vostè ho veu des del punt de vista de les forces empresarials, de la dreta política i econòmica, és clar que la dreta està buscant una definició de la crisi per la via electoral, entorn de les eleccions del pròxim any. Pretenen recapturar el poder executiu per refer el país segons els seus esquemes. D'altra banda, hi ha dues forces importants que no estan en una estratègia de definició de conjuntura a curt termini, són la Democràcia Cristiana i els EUA.

—¿En quin sentit?

—La DC, en la mesura que el seu plantejament és mantenir-se en el govern; i els nord-americans, perquè el seu esquema estratègic de guerra de baixa intensitat no requereix una conjuntura de definició immediata, sinó que ells parlen de sis o més anys de lluita.

El govern nord-americà es troba en un mal moment per buscar definicions de conjuntura, és l'últim any d'administració i la seua política a Amèrica Central no és clar que done resultats: els esdeveniments a Panamà, la situació de la contrarevolució a Nicaragua, la crema del consolat nord-americà a Hondures, els intents de colp d'estat a Guatemala, la pèrdua de les eleccions a El Salvador per part de la DC..., aleshores hi ha una espècie de disfuncionalitat en la conjuntura, en el sentit que un conjunt d'actors volen una definició i altres actors no estan en la mateixa ona de definició. Això és el que crec que caracteritza fonamentalment aquest període.

—¿Quin paper tenen les forces armades en tot aquest procés?

—És cada vegada més evident que a l'interior de les FFAA es dóna una discussió entre dues estratègies diferents: l'estratègia de la guerra de baixa intensitat, que és la que impulsen els nord-americans al país i una altra que naix cada dia amb més claredat, una estratègia alternativa anomenada de la guerra, o com diuen alguns, la solució guatemalteca. Aquesta és una estratègia de definició de conjuntura en la mesura que planteja una temporalitat més o menys concreta; diuen que la guerra es pot acabar en sis mesos, amb una victòria militar. La guerra de baixa intensitat és una guerra sense temps, el que siga necessari. També l'estratègia de la guerra total redefineix el concepte de victòria militar. Victòria és l'aniquilament del FMLN. Per a la guerra de baixa intensitat l'enemic és la guerrilla, mentre que per a la guerra total l'enemic és la guerrilla, la població del voltant i el moviment urbà, i tots són enemics militars. Per això planteja que aquesta guerra es pot acabar en sis mesos si es fa un esforç real per eliminar l'enemic militar.

—¿Com es planteja el FDR la presència en les pròximes eleccions presidencials?

—La nostra estratègia és de construcció d'un consens nacional popular. I ací és on plantegem la qüestió de la participació electoral.

El problema és que en aquest país l'instrument electoral, és a dir, l'aparell electoral, està totalment controlat per tres partits polítics; ARENA, el Partido de Conciliación Nacional i el Partido Demócrata Cristiano controlen el Consell Central d'Eleccions, els consells departamentals i els consells municipals amb membres dels seus partits. Entre ells fan les estratagemes i els fraus, i és clar, la Convergència participarà en eleccions sense tenir cap tipus de control en l'aparell, ben al contrari, sabem que aquest aparell tendirà a funcionar en contra nostra. El segon problema és de tipus financer, ja que fer una campanya presidencial en aquest país implica alçar recursos en un curt termini. Un altre problema és que l'agrupació en què el nostre grup va inclòs va ser fundada el mes de novembre de l'any passat.

—¿Com jutja vostè aquesta experiència?

—És una experiència molt nova i per tant encara no està prou desenvolupada per a afrontar una campanya nacional; en aquest sentit té certes limitacions de caràcter orgànic. I finalment, el problema polític. Les eleccions en aquest país han estat utilitzades per legitimar el projecte contrainsurgent. La Convergència està en contra del projecte contrainsurgent com a projecte, per tant, entrar en les eleccions és, d'alguna manera, legitimar-lo. Això és un problema polític, però cal no veure'l en abstracte. Una de les conseqüències d'aquesta última elecció de març va ser l'element desestabilitzador del projecte contrainsurgent, és a dir, la crisi és

XII CAMPANYA
CARLES SALVADOR

US INFORMEM DEL COMENÇAMENT DE NOUS CURSOS DE LLENGUA I CULTURA DEL PAÍS VALENCIÀ (de tots els nivells i horaris).

Modalitats de cursos:
- Cursos de ritme normal.
- Cursos intensius.
- Cursos per correspondència.

En acabar el curs, els alumnes obtindran un certificat vàlid per a oposicions, contractes de treball, etc.

Informació:

Centre
Carles Salvador

València: Moratín, 15, 6a. - C.P. 46002 - Tel. (96) 351 17 27
Castelló de la Plana: Enmig, 24, 4a. - C.P.12001 - Tel. (964) 23 75 18
Alacant: Pablo Iglesias, 29, entresol-D - C.P. 03004 - Tel. (965) 20 56 67

Centre d'Estudis d'Anglès i Informàtica

Anuncia el començament el proper 3 d'octubre del curs 88-89

Freqüència de classes (anglès i informàtica):
- **Cursos especials per a xiquets:** 2 hores setmanals.
- Cursos per a **adults a tots els nivells:** 2 o 3 hores setmanals.
- Cursos trimestrals intensius per a **adults**.
- Informàtica i Basic per a **adults i xiquets** a tots els nivells i en grups reduïts. Horari de matí, vesprada i nit.

Secretaria de 9 a 2 i de 7 a 10
Garrigues, 2 entresol 1r. - Tels. 352 21 02 - 352 69 27
46001 VALÈNCIA
Gravador Enguídanos, 51, baix - Tel. 348 11 07
46015 CAMPANAR (València)

tan profunda que els mateixos instruments del projecte el desestabilitzen. Per tant, el problema de legitimació és molt menor, però és real. D'altra banda, no participar en les eleccions pot tenir per a la Convergència dos problemes. Un, córrer el risc de convertir-se en una força irrelevant en aquest país. La gent podria dir: «bo, ja van venir, són aquí, han format la seua convergència, i després en les eleccions del 88 no participaren; això es pot entendre, van venir al novembre, les eleccions eren pel març... Però vénen les del 89 ¡i no participen!». Aleshores la gent dirà: «¿què fan aquí?, ¿esperar les eleccions del 91?». Hi ha el perill de caure als llimbs, com cauen de vegades les expressions polítiques d'esquerra, que són gent bona, honesta, molt treballadora..., però irrellevants, políticament no compten, no sumen, no resten. I a més, en el cas d'El Salvador és encara més greu. Si la Convergència esdevé una força irrellevant, aleshores assumeix allò que el projecte contrainsurgent vol: no eliminar l'esquerra política, però que siga menuda, com nosaltres diem, una esquerra *bonsai*, com els arbrets japonesos, únicament bona per adornar el jardí de la democràcia contrainsurgent, i que el govern nord-americà puga dir: «no, mira, hi ha democràcia, hi ha dreta, centre i també esquerra». ¿Comprèn el risc? I un altre problema que té la no-participació de la Convergència és la frustració de sectors importants del país que, cada vegada més, veuen en la Convergència una alternativa, una possibilitat.

—¿En què afectarà l'aliança amb el FMLN la presentació de Convergència Democràtica a les eleccions presidencials?

—Bo, jo no crec que afecte d'una forma important o substancial. En primer lloc, perquè el que hi ha és una aliança, és a dir, no és que el FDR siga el braç polític del FMLN, o que el FMLN siga el nostre braç militar, no. Són dos fronts diferents que han fet una aliança política per aconseguir una solució política negociada al país. En aquest sentit, si la campanya de la Convergència s'orienta a impulsar les possibilitats d'una solució política negociada al país, està totalment dins del context polític de l'aliança. En segon lloc, hi ha un reconeixement real que els instruments de lluita del FMLN i del FDR són distints. El FDR és una força política no armada. Fem ús d'instruments polítics no armats. No hi ha contradiccions de fons, ara, és clar que la participació de la Convergència plantejarà la necessitat d'ajusts tàctics de la campanya electoral amb les tàctiques del FMLN. Però, aquest és un problema que es pot resoldre perfectament, no és fonamental.

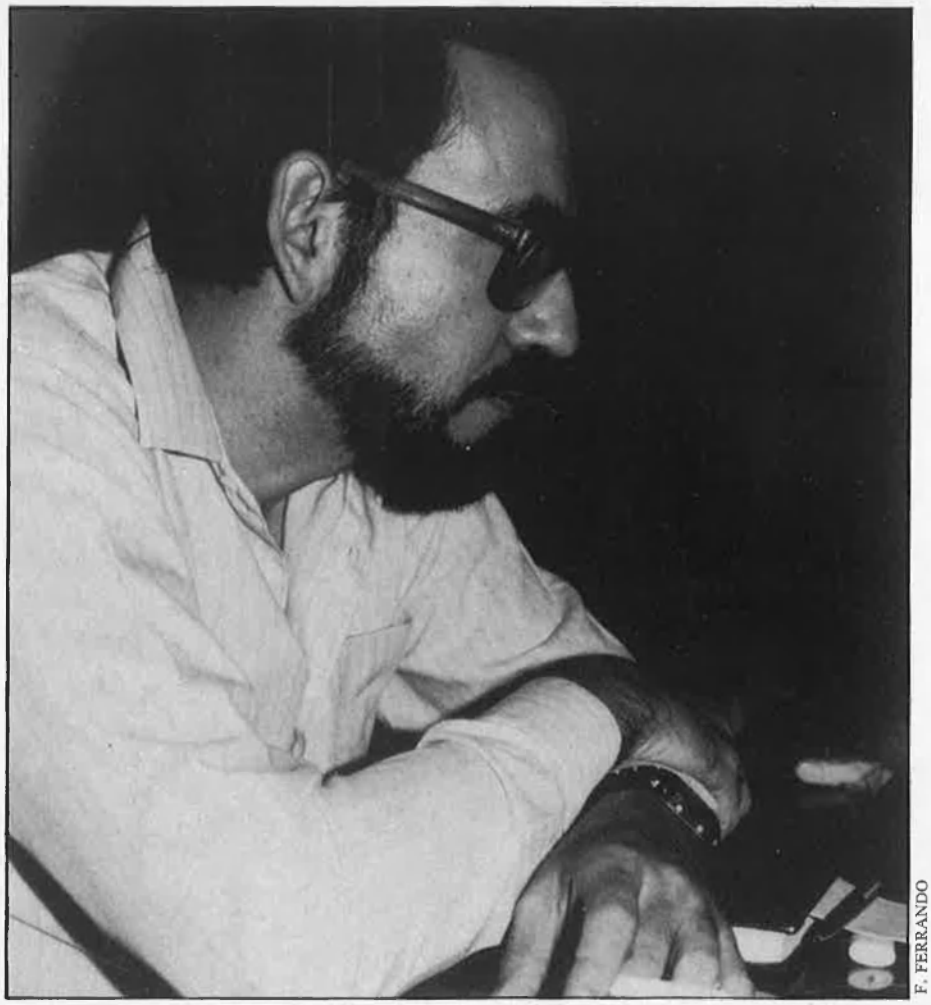

F. FERRANDO

«A El Salvador es dóna molt poca importància a la celebració del V Centenari del descobriment d'Amèrica».

F. FERRANDO

Col·locació de cartells electorals.

—Una última pregunta, senyor Zamora, ¿què pensen sobre la celebració del V Centenari del Descobriment d'Amèrica?

—Sincerament, de postura oficial, no n'hi ha. El que tenim són opinions personals. A El Salvador es dóna molt poca importància a l'esdeveniment. El fet que visquem immersos en una guerra interna fa que perdem les perspectives d'un altre tipus de coses. En general, sobre aquestes celebracions es pot fer sempre molta crítica. Són celebracions oficials i acaben sent simplement celebracions oficials perquè els governs són els qui tenen els diners per fer-les. Així de simple. I, és clar, ho fan en funció dels seus interessos com a govern. Jo no perd el temps per aquestes coses. Per a mi, el més important és si a nivell de sectors populars podem generar algun tipus de reflexió sobre el fet i tractar de treure conclusions per a nosaltres, com a moviment popular, que ens permeta educar-nos millor i tenir major claredat sobre les nostres arrels i la nostra història. □